

Rapport september 2013
Uppdragsgivare:
Göteborgs stad, Trafikkontoret

Handel och trängselskatt – första kvartalet 2013

Mätning av handeln före och efter införandet av trängselskatt i Göteborg

Förord

HUI Research genomför på uppdrag av Göteborgs Stad, Trafikkontoret en kartläggning av detaljhandels storlek och utveckling i Göteborg och omkringliggande kommuner före och efter införandet av trängselskatt i Göteborg. Kartläggningen genomförs kvartalsvis med en rapport för varje kvartal 2013. Denna rapport avser kvartal 1. Projektledare på HUI har varit Henrik Vestin och kontaktperson hos Göteborgs Stad har varit Karin Björklind.

Stockholm i september 2013

Henrik Vestin

Sammanfattning

HUI Research genomför på uppdrag av Göteborgs Stad, Trafikkontoret en kartläggning av detaljhandels storlek och utveckling i Göteborg och omkringliggande kommuner före och efter införandet av trängselskatt i Göteborg.

Kartläggningen visar handels omsättning och utveckling i respektive område per kvartal år 2012 och 2013. Det gör det möjligt att göra jämförelser mellan de områden som berörs respektive inte berörs av trängselskatten. Kartläggningen svarar dock inte på frågan vilka effekter trängselskatten har på handeln eftersom det inte är möjligt att isolera dessa effekter från andra saker som också kan påverka hur handeln utvecklas.

Kartläggningen genomförs kvartalsvis med en rapport för varje kvartal 2013. Denna rapport avser kvartal 1 2013. Resultaten från mätningen för kvartal 1 visar att handeln i samtliga områden i stort sett har haft samma utveckling som riket i helhet med en positiv tillväxt i dagligvaruhandeln och negativ tillväxt i sällanköpsvaruhandeln. Det är också mycket små skillnader i hur handeln har utvecklats inom respektive utanför avgiftszonen. Handelsområdet Bäckebo tillhör området utanför avgiftszonen och särredovisas inte i rapporten. Utvecklingen för total detaljhandel i Bäckebo är emellertid endast något svagare (cirka -2 procent) än för övriga områden utanför avgiftszonen. Från och med rapporten för kvartal 2 2013 kommer Bäckebo att kunna särredovisas.

Tabell 1 Omsättning (mkr.) och utveckling i detaljhandeln kvartal 1 2012 och kvartal 1 2013.

	Dagligvaror			Sällanköpsvaror			Totalt		
	2012	2013	2012/2013	2012	2013	2012/2013	2012	2013	2012/2013
Gbg inom zonen*	1 160	1 195	3 %	2 003	1 943	-3 %	3 163	3 138	-1 %
Gbg utom zonen**	2 706	2 760	2 %	2 549	2 447	-4 %	5 255	5 207	-1 %
Omkringl. komm.***	2 442	2 482	2 %	2 212	2 168	-2 %	4 654	4 650	0 %
Riket	66 620	69 305	4 %	75 267	73 971	-2 %	141 887	143 277	1 %

* Göteborgs innerstad innanför avgiftszonen

** Göteborgs stad förutom område 1

*** Tjörn, Stenungssund, Alingsås, Kungälv, Ale, Partille, Lerum, Härryda, Mölndal och Kungsbacka

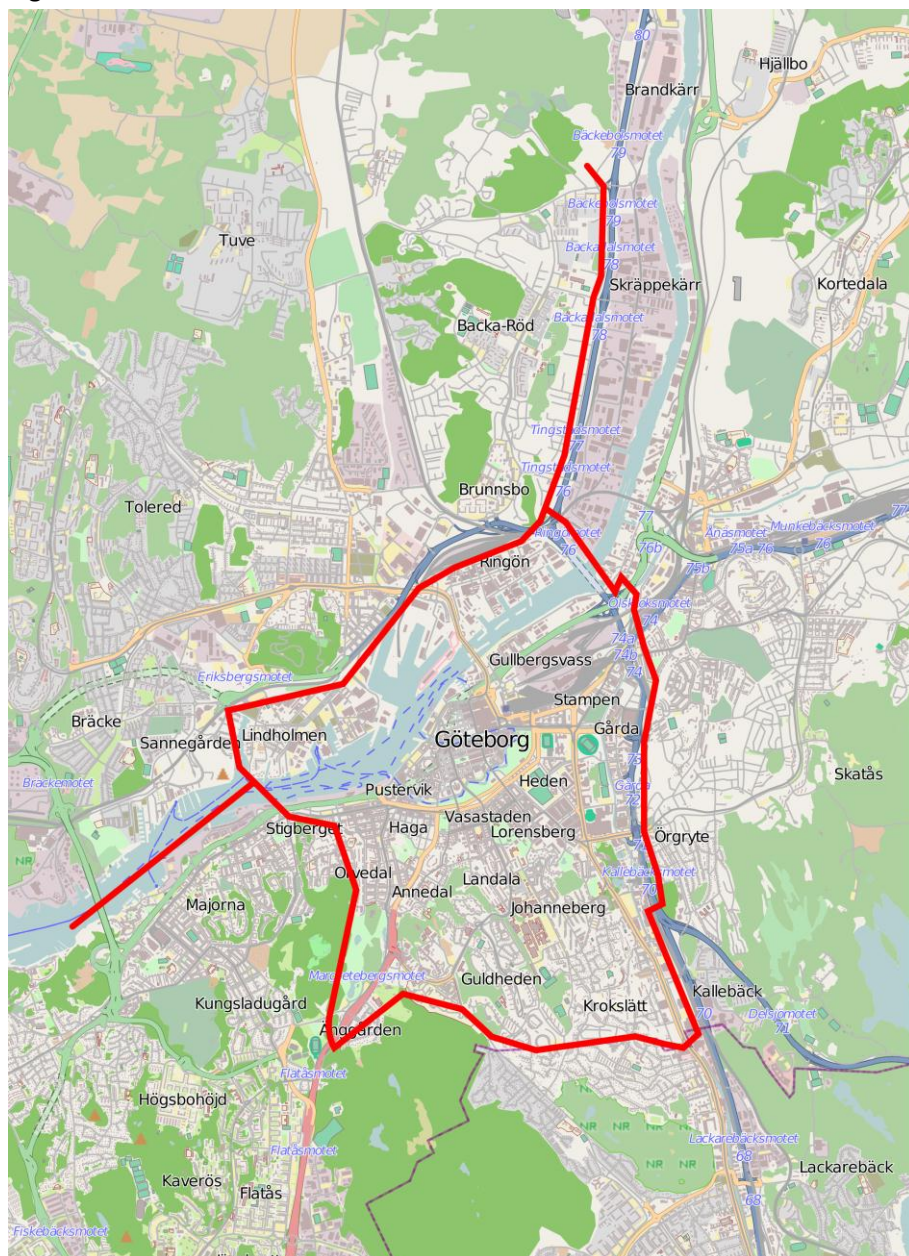
Innehållsförteckning

1	Bakgrund	5
1.1	Syfte	6
1.2	Mål	6
1.3	Metod	6
1.4	Områden som ingår i kartläggningen	7
1.5	Hur ska resultaten tolkas?	8
1.6	Definitioner	9
2	Resultat	10
2.1	Område 1 – Göteborgs stad innanför avgiftszonen	10
2.2	Område 2 – Göteborgs stad utanför avgiftszonen	10
2.3	Område 3 – Omkringliggande kommuner	11
2.4	Totalt resultat.....	11

1 Bakgrund

Den 1 januari år 2013 infördes trängselskatt i centrala Göteborg. De områden som berörs är de centrala delarna av Göteborg samt älvöverfarterna Älvsborgsbron, Göta älvbron och Tingstadstunneln. Trängselskatten kommer att innebära att konsumenternas resvanor förändras. Detta kan påverka förutsättningarna för detaljhandeln både i de områden som berörs av skatten och i de områden som inte berörs. Göteborgs stad har därför gett HUI Research uppdraget att genomföra en kartläggning av detaljhandels storlek och utveckling före och efter trängselskattens införande.

Figur 1. Karta över betalstationer

1.1 Syfte

Syftet med denna studie är att ge berörda detaljhandelsaktörer, Göteborgs stad och andra intressenter information om hur detaljhandeln har utvecklats före och efter trängselskattens införande. Resultaten från studien kan i viss utsträckning också fungera som en barometer som visar hur handeln i Göteborgsregionen utvecklas på kvartalsnivå, vilket innebär en förbättring jämfört med den statistik som finns idag, vilken endast redovisas på årsbasis och dessutom endast avser hela kommuner.

1.2 Mål

Målet är att kvartalsvis under år 2013 mäta detaljhandelns omsättning och utveckling uppdelat branschvis (dagligvaror och sällanköpsvaror) och geografiskt innanför och utanför avgiftszonen.

1.3 Metod

Data som används vid beräkningen av handelns försäljning och utveckling är:

1. Regional omsättningsstatistik (baserat på momsredovisning) från SCB på kvartalsnivå och uppdelat på områden.
2. Inrapportering av försäljningsstatistik på kvartalsnivå från ett flertal köpcentrum i de kommuner som ingår i mätningen.
3. Inrapportering av försäljningsstatistik på kvartalsnivå och uppdelat på områden från detaljhandelsföretag (t.ex. Ikea).

Genom att väga samman de olika källorna beräknas handelns storlek och utveckling uppdelat på dagligvaror och sällanköpsvaror för var och en av de kommuner som ingår i mätningen. För Göteborgs stad redovisas uppgifterna uppdelat på området innanför respektive utanför avgiftszonen. Övriga kommuner utanför avgiftszonen redovisas på aggregerad nivå.

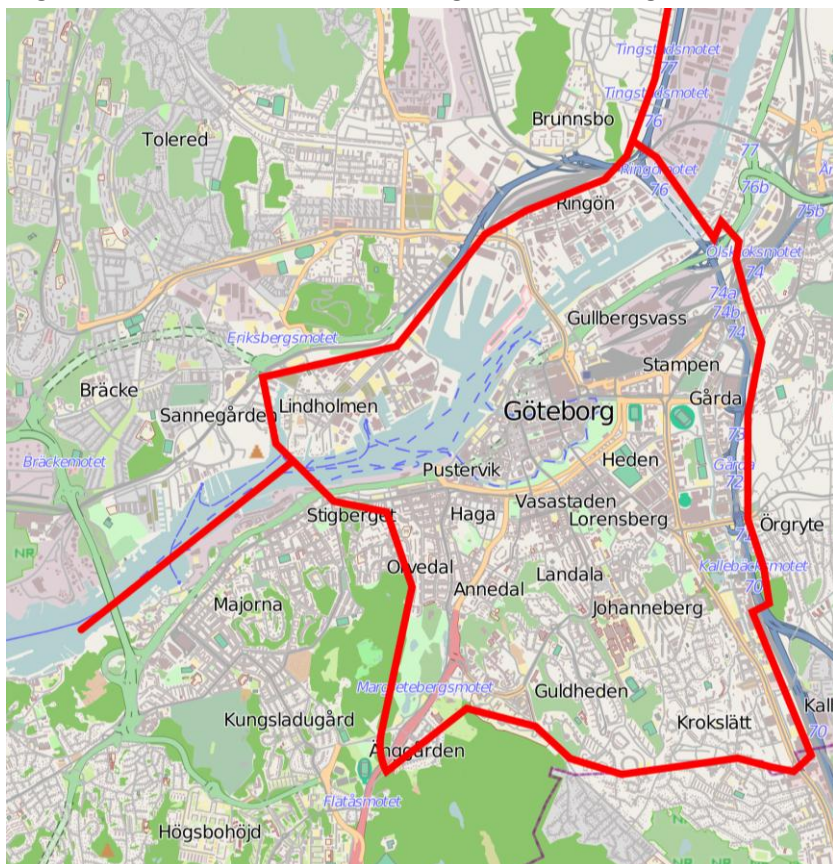
HUI Research har stor erfarenhet av andra undersökningar där handeln i en kommun delas upp på flera områden. HUI tar dessutom årligen fram statistikdatabasen Handeln i Sverige där handeln i Sveriges län och kommuner kartläggs. Detta, tillsammans med metoden för att samla in data, innebär att kartläggningen håller en hög kvalitet. Det bör dock påpekas att mätning av handeln på kvartalsnivå ger en något lägre träffsäkerhet än mätning på helårsnivå. Av den anledningen kommer rapporten för kvartal 4 år 2013 att även innehålla en sammanställning av resultatet för helåret 2013. I samband med detta kan mindre revideringar av uppgifterna för kvartal 1-3 komma att göras.

1.4 Områden som ingår i kartläggningen

I kartläggningen redovisas tre områden:

Område 1: Göteborgs stad innanför avgiftszonen.

Utgår av området inom den röda ringen. Bäckebo ingår inte i området.

Område 2: Göteborgs stad utanför avgiftszonen

Utgörs av de delar av Göteborgs stad som inte ingår i område 1. Bäckebo tillhör området utanför avgiftszonen. Från och med rapporten för kvartal 2 2013 kommer Bäckebo att särredovisas.

Område 3: Omkringliggande kommuner

Tjörn, Stenungsund, Alingsås, Kungälv, Ale, Partille, Lerum, Härryda, Mölndal och Kungsbacka. Dessa kommuner redovisas på aggregerad nivå.

1.5 Hur ska resultaten tolkas?

Kartläggningen av handeln före och efter införandet av trängselskatt visar handelns omsättning och utveckling i respektive område per kvartal år 2012 och 2013. Det gör det möjligt att göra jämförelser mellan de områden som berörs respektive inte berörs av trängselskatten. Kartläggningen svarar dock inte på frågan vilka orsaker som kan ligga bakom eventuella skillnader. Exempel på orsaker som kan leda till att handeln i olika områden utvecklas olika är:

- Nyetablering av butiker
- Nedläggning av butiker
- Utbyggnad och ombyggnad av handelsplatser och gallerior
- Skillnader i branschstruktur mellan olika områden
- Olika samhällsbyggnadsprojekt som både kan störa och främja handeln
- Införandet av trängselskatt
- Etc.

Det är inte möjligt att säga i vilken utsträckning var och en av dessa orsaker bidrar till helheten och det är därmed inte heller möjligt att avgöra vilken påverkan införandet av trängselskatten de har. Det innebär att kartläggningen inte ger svar på frågan om vilka effekter införandet av trängselskatt har för handeln utan bara på frågan om vilken omsättning och utveckling handeln har före och efter trängselskattens införande.

1.6 Definitioner

1.6.1 Begrepp som används i rapporten

Omsättning

Försäljning inklusive moms. Löpande priser (värde).

Dagligvaruhandel

Sammanfattande begrepp för allivs- och speciallivsbutiker, service- och jourbutiker, blommor, tobak, tidningar och kioskvaror. Även systembolag och apotekens försäljning av receptfria och egenvårdsprodukter.

Sällanköpsvaruhandel

Sammanfattande begrepp för handel inom grupperna beklädnad, hem- och fritidsvaror och varuhus. Exempel på varor som ingår i sällanköpsvaruhandeln är: Beklädnadstyger, garn, handskar, kläder, lädervaror, reseffekter, skor, sybehör, väskor, Antikviteter, belysningsarmatur, bilutrustning, böcker, cyklar, elartiklar, foto, frimärken, färg, glas, guld, hemelektronik, heminredningsartiklar, husgeråd, konstartiklar, kosmetika, köksinredningar, leksaker, musik, mynt, möbler, optik, papper, porslin, presenter, radio, sportartiklar, TV, ur, verktyg, järnvaror, videobutik, vitvaror, zoobutik.

Total detaljhandel

Dagligvaruhandel och sällanköpsvaruhandel. Omfattar ej handel med motorfordon (bilar och motorcyklar).

2 Resultat

Resultaten avser kvartal 1 2012 och kvartal 1 2013. Det görs även en jämförelse med riket som helhet.

2.1 Område 1 – Göteborgs stad innanför avgiftszonen

Dagligvaruhandeln i Göteborgs stad innanför avgiftszonen utvecklades med 3 procent kvartal 1 2013 jämfört med kvartal 1 2012. Sällanköpsvaruhandeln hade en utveckling på minus 3 procent. Totalt hade detaljhandeln i Göteborgs stad en utveckling på minus en procent. En förklaring till varför den totala detaljhandeln innanför avgiftszonen hade en sämre utveckling än i riket är att handeln innanför avgiftszonen har en högre andel sällanköpsvaror jämfört med riket som helhet.

Tabell 2 Omsättning (mkr.) och utveckling i detaljhandeln kvartal 1 2012 och kvartal 1 2013.

	Dagligvaror			Sällanköpsvaror			Totalt		
	2012	2013	2012/2013	2012	2013	2012/13	2012	2013	2012/2013
Område 1	1 160	1 195	3 %	2 003	1 943	-3%	3 163	3 138	-1 %
Riket	66 620	69 305	4 %	75 267	73 971	-2 %	141 887	143 277	1 %

2.2 Område 2 – Göteborgs stad utanför avgiftszonen

Dagligvaruhandeln i Göteborgs stad utanför avgiftszonen hade en utveckling på 2 procent kvartal 1 2013 jämfört med samma kvartal 2012. I sällanköpsvaruhandeln var utvecklingen minus 4 procent. Totalt utvecklades detaljhandeln i Göteborgs stad utanför avgiftszonen något svagare än riket som helhet även om skillnaden är mycket liten. . Handelsområdet Bäckebo tillhör området utanför avgiftszonen och särredovisas inte i rapporten. Utvecklingen för total detaljhandel i Bäckebo är emellertid endast något svagare (cirka -2 procent) än för övriga områden utanför avgiftszonen. Från och med rapporten för kvartal 2 2013 kommer Bäckebo att kunna särredovisas.

Tabell 3 Omsättning (mkr.) och utveckling i detaljhandeln kvartal 1 2012 och kvartal 1 2013.

	Dagligvaror			Sällanköpsvaror			Totalt		
	2012	2013	2012/2013	2012	2013	2012/13	2012	2013	2012/2013
Område 2	2 706	2 760	2 %	2 549	2 447	-4 %	5 255	5 207	-1%
Riket	66 620	69 305	4 %	75 267	73 971	-2 %	141 887	143 277	1 %

2.3 Område 3 – Omkringliggande kommuner

Omkringliggande kommuner utgörs av Tjörn, Stenungssund, Alingsås, Kungälv, Ale, Partille, Lerum, Härryda, Mölndal och Kungsbacka. Dessa kommuner redovisas på aggregerad nivå. Dagligvaruhandeln hade en utveckling på 2 procent jämför samma kvartal 2012. Sällanköpsvaruhandeln hade en utveckling på minus 2 procent. Totalt hade detaljhandeln i omkringliggande kommuner en utveckling på 0 procent under kvartal 1 2013 jämfört med samma kvartal 2012.

Tabell 4 Omsättning (mkr.) och utveckling i detaljhandeln kvartal 1 2012 och kvartal 1 2013.

	Dagligvaror			Sällanköpsvaror			Totalt		
	2012	2013	2012/2013	2012	2013	2012/13	2012	2013	2012/2013
Område 3	2 442	2 482	2 %	2 212	2 168	-2 %	4 654	4 650	0 %
Riket	66 620	69 305	4 %	75 267	73 971	-2 %	141 887	143 277	1 %

2.4 Totalt resultat

Tabell 5 Omsättning (mkr.) och utveckling i detaljhandeln kvartal 1 2012 och kvartal 1 2013.

	Dagligvaror			Sällanköpsvaror			Totalt		
	2012	2013	2012/2013	2012	2013	2012/2013	2012	2013	2012/2013
Område 1	1 160	1 195	3 %	2 003	1 943	-3 %	3 163	3 138	-1 %
Område 2	2 706	2 760	2 %	2 549	2 447	-4 %	5 255	5 207	-1 %
Område 3	2 442	2 482	2 %	2 212	2 168	-2 %	4 654	4 650	0 %
Riket	66 620	69 305	4 %	75 267	73 971	-2 %	141 887	143 277	1 %